UNU
anul III
no. 30
octombrie 1930

GALA DE UMBRE

S'a deschis o prăpastie în cer şi dintre cioburi s'au risipit îngeri cu picioarele de puf, ca dintr'o închisoare după ce paznicul a fost asasinat.

Cărările prin aier se întretaie ca trenele de scîntei prin ghemuri irizate. O diafragmă de lacrimi desparte (pînă unde ?) regatul tău cu stînci fără legendă de pajiştea mea mută cu tăcerile în straturi de clinchete sinucise. Acolo luceafărul e o decoraţie ce se înalţă pînă la inima nopţii ca o barcă de răcoare, ca un abajur.

O poveste de opal pentru distilarea somnului în vise. Fiecare pasăre este emisarul unui fior dincolo de arhangheli şi cuvinte, pentru rănile din gîtlejul uscat în gangrene. Dintr'o scorbură uitată ca o orbită din scheletul tău viitor se înalţă în sboruri transparente vulturi albi domestici. Aşi fi vrut să te chem la această emigrare fără sfîrşit printre lampioane coborîte în amulete sau reclame din lumini. Aşi fi vrut să te cufund în cascada din aroma crinilor roşii, să te păstrez regină în amintire şi în purpure. Apoi, albă ca emoţia să străbaţi noaptea poteca de marmoră şi singurul sgomot să-ţi pară escorta din două umbre de gumă jucîndu-se la întrecere, legate de tălpile tale pipăind în gol. Halucinaţii se bat sub frunte ca regii din ospiciu. Dar din palma fakirului visul creşte ca o mixandră, cavourile înfloresc în corole de lavă şi dintre corole o fîntînă arteziană se subţiază până la gînd şi cade mutilată peste piscuri. Nomad, mirajul te conduce într'un palanchin printre metamorfoze, printre insulele ca monede pierdute într'un peisaj naufragiat dintre limpezimi de nectar. Vin la tine *singurătate.* îmbrăcat în inima mea ca într'o menghină şi-ţi cer fildeşul izvorului. Numai tu înţelegi prietenia de azimă caldă a lămpii, fotoliul ca braţele Taniei din flori de salcîm acum te primeşte întreg. Pipăie cartea, armură cu foşnet de rochie în fiecare pagină cu strune de păiajen bijutier în silabe. In urma lamei de os filele din încheieturile disvirginate destramă în sînge pudră albă.

Nostalgia unei miresme înşeuate pe spatele vîntului îţi loveşte fereastra cu deget ireal, în această toamnă ce aruncă în stradă coşarii şi frunzele neurastenice.

Sufletul ros de viermi în dantelă îl desfaci cu grijă ca un steag de muzeu. Cărui narcotic te vei prosterna azi? Să coborîm în beciuri fiecare zi epuizată, s'o păstrăm printre damigene în costume havaiane. Pentru pupilele orbilor om legat în snopi corali cu o panglică dintr'o geană de licurici. Cîte mimoze nu striveşti cu o privire ? In boschet crepusculul îşi strînge pulpele în clătinări şi aruncă o eşarfă din florete peste lianele cari urcă scheletul de brad în brăţări. E o mlădiere sveltă, fără început ; un acid verde se insinuează în seva culuarelor cotidiane, capul se pleacă lîngă coapsele iubitei şi într'o rostogolire de tobogan sărutările ţîşnesc ca pescăruşii din spuma ca un fular al mării şi descuie lacătul amforei. Prin vine trece un acordeon şi trezeşte cenuşa din ecou, ecou acest alter-ego sentinelă, ca o prestidigitaţie de viori incendiate într'o ploaie cu stele. Sub fiecare crustă se ascunde un univers. Departe, departe liniştea răsturna nisiperniţa uriaşă cît timpul.

Departe te aşteptau răsturnate pe spate poene ca poeme ondulînd o mare de cuţite putrede. Un trofeu inima de bronz se loveşte cu capul de coaste ca de brazde, buimacă. In monotonia aparentă răzvrătirile cresc şoimi efervescenţa neastîmpărului. (Şi trompetele hazardului anunţau dintre zorele anarhia albă). Prinţul tremură ca un dezacord în această oră legată cu fire de ghiaţă şi barca ce-l duce se şterge ca o amintire palidă după vitralii. *Liberă trecere :* prinţul trece incognito cu capul la subţioară în servieta, sfîşiată, gîtul o placă de patefon, fără spadă la braţul femeii cu buzele lipite ca o scrisoare necitită, cu surîs de lanţetă. Drumul se prelungeşte pe ţăndări de azur, proaspăt. Undeva îl aşteaptă neclintit turnul fără bază. Acolo suspinele se prefac în ghirlande de irişi pentru inelele vrăjite schimbate în delir.

Prin braţul tău amorţit mişună un dinamo de ace şi braţul cade imens cît o tonă de lut. Furtuna împleteşte bijuteria nesiguranţei printre sfeşnice cu săgeţile flăcărilor culcate ca pliscuri retezate. In umbră zilele se pipăie, se ţin de mînă. Pupilele se dilată şi cuprind planeţii întregi cît o lentilă de rouă. Cu svonurile puzderie în căuşul ghiocului marea se prăbuşeşte în falduri inconzistente.

Intr'o zi, într'o galerie mucedă, cu foşnete de sdrenţe spectrul meu, al tău vor aştepta să fie invitate ca drapelele la paradă. Vor aştepta precum terasa prăbuşită din albia de piatră din jurul castelelor în letargie, fluviul pierdut în legendă.

saşa pană

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII REGELE FERDINAND

PASTORALA

1

Năzăreşti stelele pe sprinceana coamelor aspre cu năvodul apelor, aţos, strîns ca un coc pe bucla muntelui şi-l şuvoieşti despletit cu tîmpla muntelui repezită din miază-noapte, cu toate fulgerele împreună şi cu ereţii uri şi ai pleoapelor şi cu roibii amurgului vineţi în cavalcadă.

Treci prin colnice şi desghiocuri cu bolovanii sumeşi din muşchii cizmelor, cu ţicătul rîmelor lîngă inima cu rever a frunzei, lîngă plămînii depărtărilor, lîngă gheizerii brazilor, lîngă ţipătul de stea confetată în lintiţi pe sticletul viu al apelor adormite.

Din pămînt, din rănunchii lui de taur tînăr, încurate nestajnic, toate minunile, cu ţipăt de goarnă, cu iauiet de orgă, zămislesc frumuseţea albă a mesteacănului, decolteul apretat al ferigei, veverita menuetului în creangă.

Acest bal al ochilor închişi pentru răcoarea glasului, pentru bucuriile tristeţilor, pentru plutele malurilor, pentru somnul cascadelor, pentru orizontala umbrei şi-a plutaşului, pentru galopul ierbii!

La răsărit şi apus, cu roş de flamură tremurat în ghiocul muntelui, zimbrii, rascoliţi pe picioarele dindărăt, năvalnic, ca blocurile eratice cu nările focoase, cu ochii spuzatici, cu ploştile crupelor, cu vinele sîngelui clocotind sub piei ca'n atlase vinele roşii ale Golf-stream-ului; colo cavalerul cu arcul curcubeului întins, cu săgeata penată a moliftului negru între ochii jivinei.

Un zid şi un laţ al genelor către pădurea de roşcov aruncată peste umeri din mers, cu peria cea din poveste şi cu aricii ramurilor încrîncenaţi pe ţeasta ciolănoasă a muntelui, în scoborîş, ca o vacă de Svitera, cu ugerele dolofane şi cu scaii lemnului cîinesc la subţioara copitelor, lîngă buza genunchiului.

Iată sîngele hergheliilor asvîrlit peste strîmtori, revărsat ochi între văgăuni, ca freamătul cald şi jucăuş al horelor de vreascuri pîlpîite pripit ca armăsarii de vrajă, lîngă popasul oamenilor răi, cu mindirele svîrlite leneş pe umerii largi ca boltele şi cu flintele spriinite de bărbiile late ca prispele, cu ciubotele de iuft greu duhuind a dohot şi cu iţarii strînşi creţuit pe gleznă ca pielea de guşter...

Peste calea laptelui o codobatură de umbră s'a sburăturit ca o peană cu spiţele de flacări ale aripilor sumese din criţa osului deschiocat din pumnul vîrtos al al articulaţiei şi a tremurat aşa, ca o coaje de mesteacăn ţîrîită între buzele arse ale voinicului, ca să pritocească pentru trezia dimineţii ţipătul lăcrămioarelor de argint cel mai proaspăt.

2

Somnul trecea nadănit peste buzele porumbelor, cu loboda rinichilor alături, cu sufletul ca o funtă în mănunchiul de gîrlă, adunat sgîrcit cu braţele pupilei, de cocostîrcii din ciuboţica cucului.

Mioarele albăstriţelor striviau flora pămîntului creţ, încet, de pîntecele cu astrahanul aierului mai galeş şi clopotele inimilor gînguriau moale şi veneau în urmă, pe sub vinele turmei ca rîmele, sobolul păstor cu sarica de catifea a trestiei lipită pe umeri şi cu bîta goală cu spicul plin al orzului între dinţii de perle. Era pe aproape o alergare pe caretele din coajă de alună, cu rotiţele de linte hurducîndu-se prin catacombele reci; popîndăi gravi cu feţele rase precum preoţii anglicani porniţi agale la preumblare, cu biblia floarea soarelui desfăcută în palmele grase; ţopăind cu burta înainte şi cu umbrela cozii împăturită grijuliu la subţioară ca o petunie presată.

Semne în amurg

În tremurarea plopului scădeau izvoarele serii sub paza granitului albastru. Stea singuratică, stea clară, o trenă splendidă se desfoliase în deşert. Mătănii de argint, lacrimi înghetate, pelerinagii de umbre în faţa ta.

Cît de trist era dansul nebunului şi cum trosneau scheletele regilor! Robii apucaseră pe altă cale, aşa de adînc încît nimeni n'o ştie. Acolo, într'o pădure unde mai trăiseră, un zeu de piatră, cu palidă aureolă, trona melancolic şi bolnav.

Lupii se tîriau reumatici, frunzele se ciocneau sec, păsările se uscau în zbor, ca iasca. În acel port al morţii, cu străzi întortochiate şi miros de absint, doi mateloţi se opriseră nedumeriţi în noapte. Două lumini, două zboruri îi chemaseră, căci nimeni nu-i aşteptase niciodată.

Călătorie în vid

Cîte zile, cîte ore trecuseră de atunci, nu ştiu. Socotisem cele patru timpuri, piatră cu piatră, oră cu oră, unghiu cu unghiu. Strugurii erau în amurgire. Cupe se vestejeau, crini palizi. O portocală era un soare mort.

Lumi se închiseseră a'ci, în picătura cu cădere perpetuă, obsedantă: alunecase nesfîrşită pe margine de timp.

La fereastră s'a oprit o femeie. O cunoşteam, mă cunoştea, nici unul, nici altul nu făceam un semn de apropiere. Şi mă priveşte îndelung, nesfîrşit, cu ochii goi, ca flori decolorate.

A. ZAREMBA. — In rîndurile acestea ar trebui să străbată o remuşcare tîrzie. În laşii de pensionari senili şi poeţi gospodari pitrocind înţelept flori şi stele pentru vremuri grele, Zaremba încercase o revistă în care-ar fi voit o horbotă ireală de vis, de pură poezie. Încercarea lui o ironizam adesea, într'o tendinţă comună a spiritului de a jigni chiar acele lucruri pentru cari mai păstram poate o scînteie de respect. N'ar fi trebuit să-i tulbur miraglul întregii lui fiinţe îmbătată de Rimbaud, obsedată de Vaché....

Îi plăcea să repete adesea: „Ma poésie est obscure comme une lys", cuvinte de fermecătoare ironie, motto pentru însăşi poezia lui. Ea a rămas departe de atingerile grosolane, de pătrunderea seacă a unei logici vulgare.

Misterul unei poezii pure rătăceşte acum cu el în lumile superioare, sub torţele uriaşe.

al. **dimitriu-păuşeşti**

Ieşise în drum şi un domnişor în frac şi altul cu mustaţile crude şi cu bona îmbrăcată acaju, dar acela era automobilist căci se îmbrăcase impermeabil, pînă peste cap în anvelope albe.

In herghelille creţe, de coada vulpii licuricii înotau frumos şi ielele rele bălăbăneau chica roşie, cercînd să încrîncene cele trei palme ca înotătoarea de raţă, ciudoase pe veverita cozii şoricelului cu broderia dată neglijent pe spate făcînd curte, botos, unui grup de muşeţele cu ovalul feţelor ocr şi cu taliile svelte.

In nările armăsarilor de polen parfumul primăverii, fraged, lipăie cu tîrlici de ozon un început de idilă pe fruntea poetului largă şi odihnitoare ca o verandă şi pe banchiza de reverie de pe care iauie pescăruşii.

A cîntat departe o rîmă. sfios, bucuria pămîntului, bucuria cărnii şi pare-se rimele erau arterele mireselor culcate sub pămînt, frumos, pentru un vis care să dureze!...

dan **faur**

Un chien andalou

SĂRUTUL

Spiritul inovaţiei, această febră circulînd prin artere ca un cositor fierbinte creînd o stare de nelinişte şi un continu efort spre *altceva*, a fost în cinematograf alterat de o pluralitate de factori cari condiţionîndu-i existenţa, i-au impus o evoluţie fără căutări hazardate, fără posibilitatea găsirii miracolelelor.

Chiar filmele cari trec drept revoluţionare sunt de un revoluţionarism pur technic constînd în procedeie cari le-au permis o cît mai perfectă apropiere de realitate, cînd mai degrabă ar fi trebuit cautata o fugă de realitate.

Sînt rare filmele — şi nu-s dintre acelea ce fac un comerţ peste hotare — în care au fost lăsate laoparte orice considerente, neţinîndu-se seama decît de viziunea pură a regisorului.

Astfel, cu stilul lui ca o pajişte de iarbă prin care unele cuvinte străluceşc ca licurici, Saşa Pană a semnalat încă deacum cîteva numere filmul *Un chien Andalou*, ca pe o izbutită realizare în imagini a unui voiaj prin lumea visului şi a inconştientului, acolo unde nu e nici logică nici raţiune nici palpabil.

Dar în afară de subiect, de substanţa acţiunei, „Un chien Andalou" este un film revoluţionar, un adevarat film revoluţionar, prin maniera cu totul descătuşată de frivolitate în care tratează scenele erotice.

Fiindcă eroticul pe ecran, chiar în filmele celor mai puternici regisori, a fost fotografiat în maniera uşuratecă a ilustraţiunilor din „La Vie Parisienne", exploatîndu-se fără nici un scrupul acest procedeu care excită şi place dintr'odată, creînd un succes şi o moipsire specifică în jarul pămîntului, într'al cărui delir s'a desvoltat şi a putut deveni idol un dobitoc frumos ca John Gilbert sau ca răposatul Rudolph Valentino a cărui adulare din viaţă şi de după moarte constituie cel mai puternic certificat de prostie omenească.

Domnii aceştia cu păreri cît se poate de confortabile asupra lumii, au trivializat reducînd la un clişeu de ieftină eleganţă problemele cari agită toate apele sufletului sau fac să răbufnească drojdia sîngelui. Imbrăţişările lor impecabile, devenite idealul tuturor celor cari frecventează cinematograful, sînt sterpe de orice substrat de esenţe şi desvăluiesc o desgustătoare lipsă de sezizament faţă de fluidul torturant al dragostei.

În film, jocul lor are substanţa pe care în literatură o au romanele cari se vînd cu fascicola.

Aceiaşi conţi şi aceleaşi contese, aceleaşi parcuri şi baluri somptuoase, într'un cuvînt aceleaşi clişeie pe gustul croitoreselor visătoare. Numai că pe cînd în literatură apare un număr suficient de cărţi bune, cinematograful care necesită cheltuieli ce nu pot fi suportate de cît de marii capitalişti, în genere interesaţi şi obtuji viziunilor de artă pură, e invadat de o producţie mondială şi mediocră care coclește retina puţinilor rămaşi cu ea neviciată.

Deaceia e o bucurie şi o sărbătoare a pupilei această fotografie din „Un chien Andalou", de o puritate desăvîrşită şi ca un antidot minunat curăţă veranda ochilor de tot mucigaiul, de toate posomorîrile suferite.

Şi e o fotografie dinamită care va submina şi va face să plesnească în ţăndări faţa cabotinizată de succese a vedetelor de pînă acum. Priviţi cum nu e dulce bărbatul, cum nu-şi compune o faţă de album, cum nu radiază din ţinuta lui fericirea stupidă a masculului de societate în contact cu femeia.

Şi la fel atitudinea femeii cît de departe este de acel aier de „porumbiţă" pe care toate actriţele i-au adoptat.

Priviţi cîtă amărăciune, cît sbucium, cîtă spaimă se desprinde din faţa, din ochii, din ţinuta lor.

Omul a cuprins cu o mînă flămîndă conturul rotund şi cald al unei ţiţe şi totuşi gura nu-i înfloreşte în obişnuitul rînjet de satisfacţie, ci o suferinţă şi un cataclism printre moleculele sîngelui i se suie în faţă şi o brăzdează dureros ca un plug o făşie de carne.

Şi femeia care ezită, cum n'are nimic din aierul gen „femeie care îşi apără cinstea", ci e sfîşiată de o nedumerire şi o teamă care i-au umplut gura de chinină şi i-a tras peste suflet o cămaşă de plumb.

Numai această singură scenă şi ar fi fost suficient să facă din „Un chien Andalou" filmul care a rezolvat minunat o situaţie devenită exasperantă, răsbunîndu-ne în acelaş timp pe toţi mondialii cabotini cari ni s-au balăcit atîta timp în retină.

geo **bogza**

Pierre Audard: Zidul tristeţelor

Cu noaptea pe cîlcîiele noastre şi ochii plini de soare
prin mlaştinile şi pieţele pustii
seara se apleacă pe iarbă cu mîini de floare
cu o prospeţime de lac şi ochi de lac

Seara ochii roua
Seara stă în picioare pe o plajă mică uscată
şi cerul arată o mînă roşie
Noaptea umedă abia ţine cald

Ferestrele albastre ale gărilor, fluierăturile cari le sfîşie
şi spuma de mătasă dealungul drumurilor
cu stelele fiecărui anotimp se joacă
Pătrate palide perle de oţel
cari vin pe fiecare deget
Stîncile se rostogolesc dealungul norilor
In fundul corăbiei Sunteţi în noapte

Sunteţi în soare cu ochii de trandafir
gherghefe reci ţese spuma în mare
şi focuri roşii cari se învîrtesc şi ecouri pierdute
retrimit ùmbrele goale a fanurilor.

Se joacă noaptea cu ţipete sfărîmate şi epave
vîntul revine de departe

În romîneşte de saşa **pană**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

HANDS UP

6 Mars. Mariage de Victor et de Margit. Ils vont partir très prochainement pour Paris.

11 Mars. Il y a un an, Armand Pascal est mort à l'hôpital Laënec. Tuberculose.

14 Mars. Incinération d'Armand Pascal au Père-Lachaise. On est chaque jour de plus en plus seul.

Je ne puis répondre à Fondane. Je n'ai pas écrit à Adamov. Ni à personne. Je suis las — j'ai comme du plomb dans la tête.

Ennui. Chagrins. Solitude. Vie en dehors de moi-même. Et pourtant, il y a, semble-t-il, des gens qui m'envient. Je ne comprends plus rien.

Rencontré le soir du mariage de Victor une femme: Anne-Marie C.. Elle est, entre autres, cantatrice, parle cinq langues, a beaucoup voyagé et possède un lévrier splendide qui s'appelle Boris.

Rien de plus sinistre que le chant du coq entre 2-3 heures du matin, quand on rentre.

La chair d'Anne-Marie est très parfumée. Ses cheveux, sur les tempes, sont du plus beau blond doré que j'aie jamais vu. Elle descend, paraît-il, d'un prince russe et d'un noble de Venise (sept fleurons à la couronne...). Le nom de sa mère, M., est pourtant grec. — Enfin, pour deux semaines une fenêtre ouverte sur l'Europe.

21 Mars. Annie m'a envoyé une de ses photos. Elle est debout sur une barque, en plein soleil, sur la plage du Lido, à Venise.

Je me suis regardé dans une glace : il y avait des sauterelles et un glaive.

Nostalgie définitive et impuissante. Je voudrais retourner en Italie. Je ne lis plus que des livres italiens. Rien qu'un nom, San Carlo par exemple, m'attendrit jusqu'aux larmes. Venise, Milan avec Stendhal, le Palazzo Clerici, le prince Borromeo, Paolo Buzzi au Palais Monforte, Florence.

J'en ai assez des femmes abstraites. Annie, serait-elle une femme-femme ?

Ces tristes histoires, ces cloches limpides.

Aimer à Milan, à Venise, à Florence, ailleurs. Ici aucun miracle n'est possible. Annie connaît trop de monde.

Elle n'a pas répondu à ma dernière lettre. Serait-elle fâchée ?

Orgueil : je refoule le sentiment qui voudrait naître. Elle était souffrante, je le sais, mais, quoi qu'il en fût, elle aurait pu m'écrire ou me téléphoner.

Je me suis imposé un silence qui, au fond, n'a rien d'orgueuilleux. Bien au contraire, c'est tout ce qu'il y a de plus lamentable. Quelle stupidité !

Que fait Annie ? J'interroge toutes nos connaissances. Personne qui pourrait me renseigner.

Peut-être un éléphant blanc.

Cette immense désolation en forme de ciel.

3 Avril. C'est peut-être le printemps. Les toits des maisons sont rouges. Une mouche tourne sur ma fenêtre. Il fait encore froid et sombre. Impossible de travailler. Je relis ces notes pitoyables. J'en redige quelques unes. Je repense à Annie. Elle ne m'a toujours pas répondu. Je voudrais avoir sommeil, au moins. — A midi et demie, j'etais justement en train de griffonner : „J'en ai assez de femmes abstraites, etc.", quand un coup de téléphone me rappelle d'une sonnerie prolongée à cette vie. J'entends : Allô ! est-ce bien *** ? je voudrais parler à M. Claude Sernet. Miracle ou simple coïncidence ? Annie me téléphone. C'est vraiment incroyable. Elle a été, paraît-il, assez gravement malade. Maintenant c'est presque fini. Je prendrai le thé chez elle, dans quelques jours. Merci, chère amie ! Je suis le premier auquel elle a téléphoné. Mon orgueil... C'est absolument idiot.

Rencontré une jeune fille qui aime le cinéma, a la chaudepisse et veut avoir un chien.

. . . . . .

De rêve en rêve, de mensonge en mensonge, je passe mon âme à gué.

O terrible geôlier des nuages.

Encore, le ciel crie de tous ses oiseaux.

Night for two.

Cet ami, cette mitaine, Fernand Lumbroso, au loin.

Annie m'a raconté qu'elle avait connu jadis à Milan un jeune homme qui réussait la faire jouir au téléphone. Cela m'intrigue beaucoup. Comment est-ce qu'il s'y prenait, s. v. p. ? Moi, au téléphone, je suis tout a fait idiot, gauche et ridicule. C'est assomant.

Quel parfum immoral !

Annie me reproche quelques incohérences surprises dans ma dernière lettre. Cela, paraît-il, trahissait un certain mécontentement de ma part. Je n'y suis pas. En tout cas, comme une conséquence nécessaire de mon esprit trop logique (chose qui, d'ailleurs, m'ennuie assez) j'arrive souvent à être incohérent. Qu'y puis-je ?

Vu une rose qui poussait du pavé, dans une rue très populeuse. Personne ne l'écrasait ; mais la rose était en papier.

Séquence de l'attente, sépulcre d'une séquence.
Envie très forte de dire : Je vous aime. — Annie, où êtes-vous ? Me croirait-elle ?

Je suis totalement impuissant d'écrire quoi que cela soit. (Quelle déplorable „litterature" !) Parfois, il m'arrive d'attraper, de trouver même un très beau vers, une très belle strophe, le début ou la fin d'un poème ; mais il m'est rigoureusement impossible de faire un TOUT qui vaille. Je suis en ce moment trop pulvérisé, je manque trop d'unité pour en aboutir. Annie a peut-être raison de dire que je suis incohérent. Néanmoins, „l'esprit poétique" (cette merde) s'oppose à toute chose qui ne soit pas achevée. — *Qui* en sera le remède ?

Obsession : Rosa de fuego.

A la mémoire de Guillaume Apollinaire.

Je compte mes doigts qui sont toujours dix.

Jette les fleurs inutiles aux tramways qui passent.

Samedi 5 Avril. A 15 h. 10, Victor et Margit sont partis pour Paris. Cigarettes, baisers, chocolat, promesses, serments. Le vide que laisse derrière lui le train est très blanc et très lumineux. La poésie du départ est, d'ailleurs, une bien triste foutaise.

Vice ou vice versa.

L'ami aux poches en soie.

Chanter à coups de revolver.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

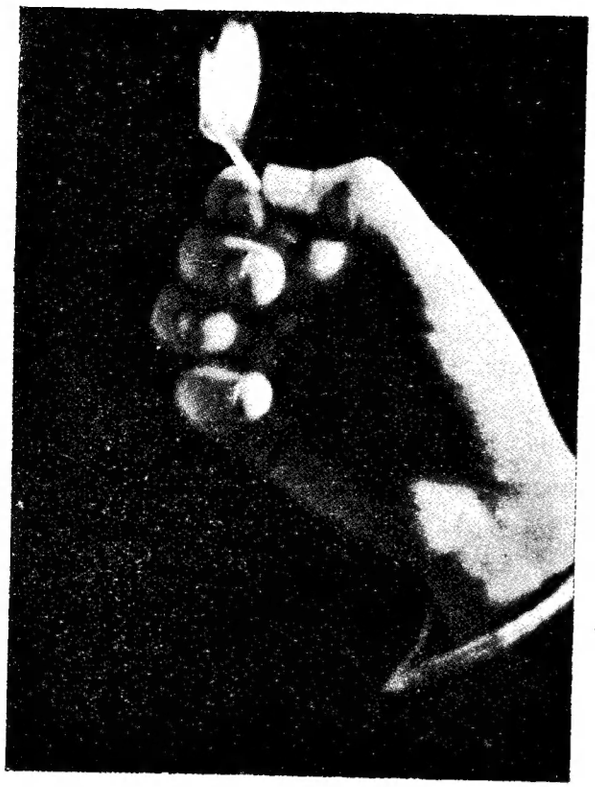

CLAUDE SERNET
„J'entends parler ma mère".

Frontispice d'une aventure d'amour : une boucherie.

Doublement.

Oh, le fameux pays des hommes morts.

Je pense encore à Annie, dont les genoux sont des coquillages.

Je pense aux lumières quotidiennes des choses.

Et nos mains agrandies par le soir qui les gante de paupières.

Vous direz : Notre sombre présence dans le creux d'une même heure nous sépare de nous-mêmes.

J'ai du faible pour tout ce qui est „vieille France" : Anne-Marie. Je me souviens avec plaisir de Marie-Louise, la maîtresse de Robert Rist, ainsi que de Marie-Rose, la femme du „Poisson soluble".

Au fond, il faudra bien que je sorte, un jour ou l'autre, de cet enfer où, à force de ne rien faire, je risque trop de devenir quelqu'un.

Puis, l'infini des morts violentes.

Est-ce que Adamov aime encore son Irène ? L'aime-t-il toujours éperdument ?

La Belle-à-la-Vie-dormante.

Dans ton silence, c'est la terre qui se souvient de ses morts.

L'Ile des Princes. Port-au-Prince. — Je ne connais pas encore l'Ile des Princesses.

. . . . . .

Seconde nuit blanche. Je me couche pour ne pas dormir.

C'est quand même consolant. La solitude ne m'a jamais fait peur. Dans cette chaise d'hésitation, Annie est le dernier mimosa.

. . . . . .

claude **sernet**

LA CORRUPTION

Les prêcheurs ont quitté le centre de la ville pour les plaines et les arbres
Les grands cactus ont flambé dans le ciel et la pierre
Et c'était l'annonciation de la nouvelle journée
Ce jour où je me suis levé sur la montagne
Où, pendant à mon corps la glaise de mes bras
Et déchirant sa pauvre forme de terre et de flamme
Comme on découpe une pierre, pleurant, sanglotant, infirme, enfant
J'ai dit :
„Peuples, j'en ai assez de toutes ces histoires
De vos yeux de ténèbres, des cages, des serpents,
Car de tout cela vous ne voyez que l'envers,
Le velours qui fait la nique et chante
Mais je vous apprendrai quelle est la vrai figure
La figure chantante des caravanes des larmes.
La figure inceste, accouplement qui nous mène ves la Très Sainte Proie.
Aveugles, suivez-moi vers la faîte des astres dans la splendeur des astres et des incendies,
Des tremblements de terre, des trombes, des cataclysmes
De ce monde qui se tuera comme j'ai tué le mien.
Car ce n'est que la fin qui vous décidera à en finir une fois pour toutes
A le jeter boueux dans le sang et la terre et la mort
Vous voyez ma gorge tordue par les sanglots
Toute l'histoire de mon amour bafouée sur mon visage.
Et vous ne comprenez pas
Car il faut que je vous apprene à voir et à entendre.
Que je vous brûle les yeux, les oreilles et le nez.
Que je casse vos mains rompues par les tournois et les vents
Afin que vous soyez nus comme la table et la statue.
Quittez tout cela et venez où je suis
Loin si loin dans les terres
Loin si loin dans le ciel
Que mes enfances ont passé, mes souvenirs sont tombés
Et qu'il ne reste plus que l'eau pure des sources et des précipices
La vie jaillisante dans ses jallissements comme les premiers délires qui entourèrent le monde de leur anneau de Saturne
Mais j'ai encore des veines et mon corps est là malheureux que je suis
Car je ne l'ai pas encore tué jusqu'à sa dernière chair
Car je le hais encore comme je hais les bains, les cadavres et les marsupiaux.
De cette haine que j'ai pour tout ce qui n'est pas la mort.
Par la respiration des plantes et le souffle des batraciens.
Et si loin que je suis je vous vois encore et mes yeux sont revulsés
Convulsés, jetés hors de leurs orbites par votre seule vue
Couverts de taches d'encre et de morceaux de lanières.

Et maintenant que j'ai dit ce que j'avais à dire,
Que les mots ont servi pour la même tâche que les fenêtres
Maintenant je vais quitter mes sanglots pour les joies des délires
Accomplir la transfiguration dans l'enfer de mes charmes.
Et je ne puis vous montrer que mon silence nu
La blancheur de mon corps hanté par les sépulcres."

4 Mars 1930.

fernand **lumbroso**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

b. herold — desen

Baletul gravitaţiilor interioare

Echilibrat eter în sens stabil,
morişca cărnii în bozii mari,
cuplu cu mîzgă, ochiul viril
cu cîrlionţ în plosca oaselor tari.

Bea stea polară pe ax centripet!;
călăreţ şui hi! hi! pe oblînc,
cazacul, cu huna lui e scapet
şi dorul ielelor latră stepelor ţînc...

Betelgeuse, stea de music-hall:
miriştea vocei, laminoar, în ploaie;
mareea cvadraturelor în costum de bal
pe un ţ`rm cu morse în costum de baie.

Uniform, rotaţie la trapez finit,
infinitezimal muşchi sumes din bielă,
monoton accidentul desrăsucit,
cangur rupt din os cu ţiţă femelă.

Troglodit heraldic îu carne:
graţiile rude pe torsul sbicit,
sirenele cu sufletul căptuşit în marne
în caverna inimii cu buruienele leatului
putrezit.

dan **faur**

J'ai tant rêvé de toi que tu perds ta réalité.

robert **desnos**

Roman

In dimineaţa aceia...
... prin ochii noştri frumoşi în chaise longue
Madame Michonznichy
fluturase din dealuri un şervet
şervetul
despre care seara ne povestise Ciunio.

Madame Michonznichy era frumoasă
şi izbucnise într'un hohot de rîs sincopat
cînd doi cai şi o căruţă
dusese o plapumă roşie sub care
Madame Michonznichy
fusese frumoasă
mereu ca şi acum
cînd ne scotea ochii de peste drum.

Atunci a venit fechete bub' feiz
şi madame Michonznichy
a botezat-o
şi fechete bubi feiz
era fechete
şi era bubi feiz

Satul plin de sonde şi copaci
mai departe se termina cu dealuri
pe acolo fechete bubi feiz
trecea în fiecare seară
să-şi plimbe un trup ca un stup
sau să şi-l scalde
în lacul plin cu mîini de os
spre ţiţa ei întinse frumos.

Pe urmă au trecut cîteva zile şi cîteva nopţi
Madame Michonznichy plecase
şi Ciunio rămas înalt şi amar
a vorbit cu fechete bubi feiz peste garduri
şi-au împrumutat cărţi
şi au fumat ţigări.

Au mai trecut zile şi întîmplări
fechete bubi feiz a trăit o poveste
dar fechete bubi feiz
e fechete bubi feiz
şi va creşte frumos mai departe
eliberată de vis şi virginitate.

geo **bogza**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

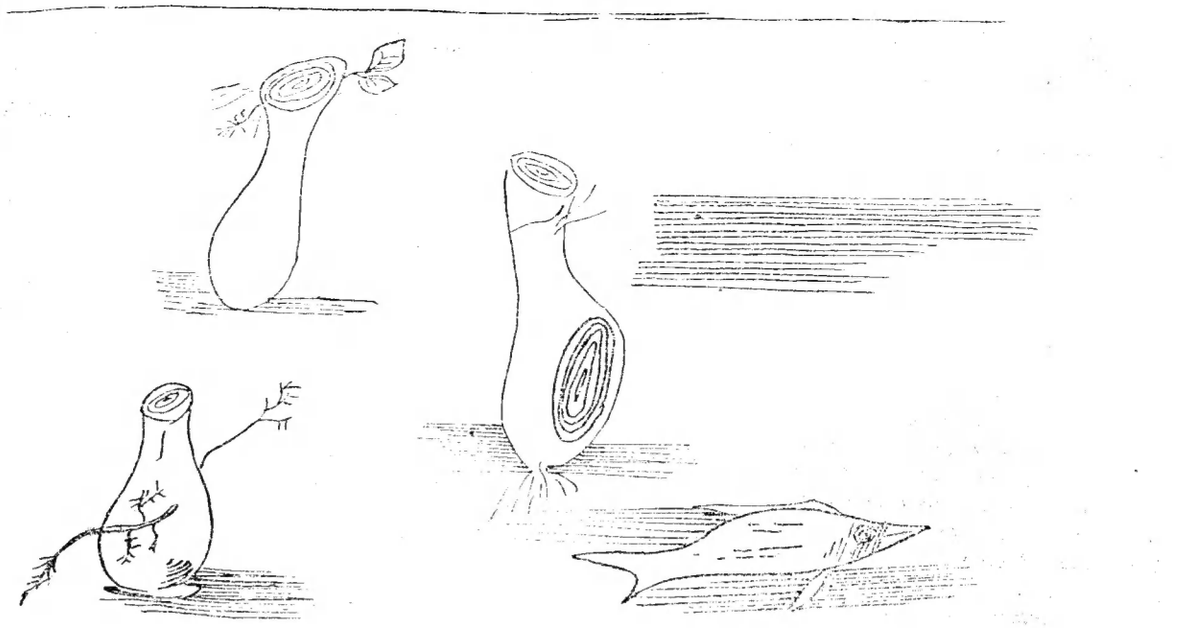

victor **brauner**

desen

Capitol din ALFABET

B

Balada care flutura sub un baldachin de baletiste apleca o balustradă peste un bazin în beatitudine.

Bazare ca biblii banalizate, baricadau baroc bandiţii cu bacantele în bandulieră. Bastarzi binecuvîntau baricadele căzute pe bazalt în atitudini bizare de benedectini. Bicefal, bibliotecarul Bastiliei, bolborosia o bibliografie barbară, cînd bastimente fără blazon brăzdau barba oceanelor albă cu un bandaj de basoreliefuri. Barcarola bogzelor sub bagheta lui Bogza trecea Buştenarii ca o bancnotă printr'un bulevard de boschete transparente spre carnea bordelurilor cu baionete de bezna. Burghezi cu balanţa blazoanelor îşi brevetau frigiditatea şi bugetul. Baiadere de bâmbu organizează baluri pentru baritonii bacalaureaţi. Acelaş bey beneficiază de bigamia bijutierilor trecînd prin binoclu baretele barzilor bizantini.

Buduarul bufonului era o busolă de bîrfeli, un bună-ziua origand, o bonetă cu barbete, un bric închis într'o berlină, un burete pentru buzunarele beduinilor, o bască elastică pentru bicentenarul cu barbişon al invenţiei bronchiilor. Pentru bacili, babanane degenerate, bolile erau bagatele. Din butoniera bibelonului beneficiau

bunica, bumbac
boxerii, bizoni
blănarii, buldogi
bruma, baptiştii.

Bile bergamute regretă banchizele din boababi de beton după cum barometrele staţiunilor balneare barbeta bicisnicului Bembo. Asemeni unui bonz blocat într'un borderou cineva bisează inflexiunile de boa-constructor ale botezătorului. Bonele batjocorind boleroul batracienilor bătătoresc un bairam alb prin firul bobinelor.

La botina ţării, balastul Balcanilor—bibliotecă de beligeraţi—se burzuluieşte în bemoli. Berbeci bizari cu bene-merenti la băşică sînt betegii ultimei beletistice încercate. Bezelele lor de berbanţi besmetici nu mai binecuvîntează bisect botanica din vis Ba! Birlicul bisericii cu bicepşii de bonz behăi blînd: bobocii bănuiesc bancruta bărzăunilor. Bipedă, bicicleta bursierului imita bazine suspendate cu biberi în berneveci. In Bedlam, un bisturiu cu beatitudinea biruinţei bengală aşteaptă în biroul cu bordurile belite. Cuvintele se bifurcă binevoitor în bătălia unde bocesc bobîrnacul din blamul biografilor. Cu o brichetă britanică un suflet bocăni în blana brahmanului şi blagoslovi cu blesteme bulgăreşti bivuacul brînzăsgîriilor. Apoi se blegi ca o boneta. Un bonjurisit bondoc, uitat printre bolovani ca o boccea în bojdeucă, brăcuia printre basmale biletul de botez, borşindu-şi bretonul. Brebenei în buchete strecurau sub bolţi un balsam ca un briu într'o binecuvîntare de broderie bleu precum o broşă din basme şi bruma. Becuri încandescente benchetuiesc într'o brăţara de beţcala a prieteniei cînd profilul tău Brauner, Victor şi pictor, trece ca un bucium peste bazin bucuria cu privelişti buclate.

Batalionul burlacilor era de bunăseama burlesc. Beregata jucătorilor de bridge un bulevardul negru. O butcă buimacă intra într'o butelie cu buze de beltea. De Bună-vestire, bujorii benchetuiau în bondiţe de hermină printre bursuci şi buruiene. Bidivii de bronz cu bice în muşchi reţinuţi într'un basorelief de bicarbonat impletiau un borangic întrezărit în braniştile boreale.

Care brişcă chiar cu bouri va brava o brazdă printre bulboane şi bureţi în broboane trecînd brazii şi bolovanii în brelocuri. O balafră sau spintecătura unei buştean înseamnă bustul în brandenburguri a cutezătorului belaliu.

Un boscar bosumflat şi brahman prezenta bricege şi bostani acrobaţi bufoni în borcane. Blazat (ca bufniţele?) bardul bombănia din bucoavne. Lua buzduganul oferit cu buletin, şi buimac de barbarismu. din barou rămase burzuluit.

Unde este buchetiera mirajului să-i ofere un browning într'o bomboniera, un boreas rătăcit pînă la dânsul. Acum o barda de bagă atîrna în vid ca o buclă.

Priveşte: bastimentul aşteaptă ca un băsmaş, dincolo de bârfeli şi de bancruta visului, uitat într'o bagdalie, undeva. Se desfac baierile balului pentru bacteriile brancardelor dintre bălării cu balauri şi o balada flutură barize incandescente. Se descuie belciugele de beton, soseşte bucefalul aşteptat. Bondarii cu harpe în aripi bîziie în batalioane, pentru băeţii cu rîsul şi pielea brună bălăcindu-se în praful drumului.

Bogdaproste.

saşa **pană & moldov**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VESTIAR

Un braţ vînjos, o faţă aspră, o barbă în cascade, un zîmbet luminos şi Constantin Brâncuşi e printre noi.

ALGE. Revistă de artă modernă. anul I. No. I. Director Aureliu Baranga.

BIFUR. Anul I. No. 6. Calaborează Boris Pilniak, François Berthault, Langston Hughes, ş. a.

DER STURM, *numărul pe Iulie-August e consacrat grupului „UNU". Solicitaţi de Herwarth Walden, directorul lui „Sturm", poet şi unul dintre cei mai aprigi pionieri ai Germaniei moderne, de a-i întocmi un număr romînesc contimporan, după cum a consacrat mai tuturor ţărilor cu o mişcare nouă de artă, am acceptat. Acest număr special începe cu un articol explicativ al d-lui Stephan Roll, după care urmează traducerile germane făcute de prietenul nostru şi poetul vienez Leopold Kosch: versuri şi proză din Geo Bogza, Al. Dimitriu-Păuşeşti, Benjamin Fondane, Raul Iulian, Moldov, Saşa Pană, Stephan Roll, Urmuz, Ilarie Voronca şi A. Zaremba.*

Exemplare din acest „Sturm" se găsesc de vînzare la librăriile principale şi pot fi cerute şi la redacţia noastră.

NOUS SALUONS d'un grand battement de coeur l'apparition du 16-ème numéro des *„Cahiers de l'Etoile"* contenant: Le Sentier par J. Krishnamurti, des poèmes, des essais, des récits, des notes par nos amis Ern Adamov. Jean Audard, Pierre Audard, M. Bermond, M. de Boully, Joe Bousquet, G. Camille, Benjamin Fondane, Marcel Jouhandeau, F. Lumbroso, I. de Manziarly, Georges Neveux, G. Ribemont-Dessaignes, Carlo Suarès, etc.

LÉON TROTZKI. Ma Vie. — 3 tomes.

D-L SAŞA PANĂ îşi revede în prezent manuscrisul VIAŢA ROMANŢATĂ A LUI DUMNEZEU, ce va apare în volum la primăvară.

■

UND weil er Geld in Menge hatte
Lag stets er in der Hängematte.

DIE Eifersucht ist eine Leidenschaft die mit Eifer sucht was Leidenschaft.

■

POEZIA DE MAI JOS

„Tîrziu apoi din veştede cuvinte,
Din fructe otrăvite şi deşarte,
Vom deschioca aducerile-aminte...
Şi, aplecaţi, pe visul meu, pe visul tău,
Ne vom iubi din nou, — ca să ne facem rău..."

credem că este o deşuchiată reclamă pe care şi-o face autoarea, poetesa Otilia Cazimir (cazi în cur şi te miri), fiindcă fotografia masivă care o însoţeşte în „Adevărul Literar" ne face să o socotim într'un stadiu în care „iubirea" nu-i mai poate face aşa de „rău" după cum vrea să inducă publicul în eroare.

Presupunînd totuşi că e adevărat, îi recomandăm pentru cazul acesta întrebuinţarea anumitor substanţe oleaginoase cari se găsesc în comerţ.

EROII UNIVERSALI ŞI MICI AFACERI CU PREMII NAŢIONALE. Reproducem introducerea la un interview cu minunea peninsulei balcanice, fecundul romancier d-l C. P.:

„D. Cezar Petrescu locuieşte şase-şapte luni pe an la ţară, în Moldova. O lună jumătate-două, lipseşte în străinătate. In Bucureşti apare meteoric, iar Calea Victoriei credem că n'o parcurge de 52 ori în 52 luni. Poate fi văzut însă cu al său Hupmobile 6 cilindri, cînd la Iaşi ori la Cluj, cînd la Neapole sau la Viena, cînd în munţii Maramureşului sau împotmolit în noroaiele şleaiurilor basarabene.

Cînd are răgaz să mai scrie în fiecare zi un articol la curent în „Curentul"? Şi cînd două-trei volume anual, din cea mai diversă inspiraţie şi din cele mai contradictorii medii şi atmosfere, aceasta mi s'a părut inexplicabil, chiar admiţînd pactul cu diavolul şi reţeta omniprezenţei descifrată din testamentul ocult al lui Ioseph Balsamo.

De aceia ne-am adresat direct la sursă să aflăm cheia misterului".

Pentru a afla „cheia misterului" autorul acestui ditiramb n'ar fi trebuit să se adreseze „direct la sursă" ci mai degrabă unei biblioteci.

Ar fi aflat astfel că eroii romanului *Calea Victoriei,* care i-a dat prilejul la extazul de mai sus, sînt pur şi simplu **furaţi** din literatura contimporană.

Astfel *Teofil Steriu* e transpunerea cam mototolită de stilul autorului nostru în literatura romînă a eroului *Martin Eden* de *Jack London* iar eroul *Alexandru Odnev* din cartea *O istorie obişnuită* de *Ivan Gongiarov* devine în romanul d-lui C. P., *Ion Ozum* şi toată creaţia „prodigiosului autor" a fost numai această schimbare de nume, lăsîndu-i întregi cu gesturile, cu acţiunile, cu toată ecuaţia lor sufletească.

Nu mai pomenim de eroii din „Intunecare" cari debitează în romineşte, cuvînt cu cuvînt, teoriile lui Freud şi nu mai vorbim de partea care i se cuvine lui Cehov din „Simfonia Fantastică".

Din care se poate vedea metoda practică de a deveni autor discutat, cu interviewuri şi fotografii la gazetă, cu premii dela academie şi aşa mai departe, din ce în ce mai excelsior pînă la punctul culminant, monumentul de brînză oficială.

DELA HENRY SANIELEVICI, CETIRE:

„1) Fragment dintr'o autobiografie în care-mi fac singur dreptate, fiindcă, din neonestitate, nu mi-au făcut-o alţii.

Cazul meu n'are pereche în lume: unul din cei mai mari creatori pe care i-a produs omenirea, e profesor de limba franceză la cursul secundar, după treizeci de ani de muncă titanică şi sacrificii ne mai auzite!... Acest singur fapt va arăta viitorimii, ca într'o lumină de fulger, depravarea timpului în care trăim.

„Pe la 1908 am început a colabora la *„Viaţa Romînească"*, şi vre-o şase luni i-am fost secretar de redacţie. Am publicat în revistă studii — ca spre pildă, *„Sărmanul Dionis"* — cari vor rămîne. Ibrăileanu si alţii câţi-va din jurul revistei între cari Mihail Sadoveanu, dacă nu mă înşel, — au scris, după războiu — cînd eram adversari — că sunt „cel mai elegant mînuitor al prozei romîne ştiinţifice. Mai elegant scriitor decît Maiorescu?... *Eu aşi crede că da.* Dar numai în studiile pe cari le-am publicat acum douăzeci de ani. Mai tîrziu, absorbit de lucrările mele ştiinţifice, n'am mai avut răbdare să cizelez fraza. Am băgat de seamă, nu de multă vreme, că felul meu de a gândi şi de a mă exprima — simplu, sobru, neted şi preciz — se aseamănă cu acela al scriitorilor din secolul al optsprezecelea. Lucrul se explică uşor, pe deoparte prin lunga mea ereditate intelectuală, pe de altă parte prin împrejurarea că am trăit pînă la 40 ani sub „vechiul regim".

„Cine ar avea curajul să afirme că Eminescu poate fi studiat fără ajutorul lămuririlor cuprinse în lucrarea mea „Sărmanul Dionis"?...

„Cînd public vre-un articol care cuprinde idei noi şi surprinzătoare — şi care din articolele mele nu cuprind astfel de idei?... — urmăresc în ziare ecourile pe cari le deşteaptă... Intelectualii îmbrăţişează numaidecât felul meu de a vedea, îl reproduc sub altă formă, ori trag încheieri proprii, dar numele meu este cu grijă evitat, întocmai ca numele lui *„Uciga-l toaca"*... Am impresia că sunt un om... poate respectabil, dar jenant, periculos, care trebueşte cu băgare de seamă acoperit, tăinuit...

„Amintesc cu acest prilej, că eu, cel dintâi, am îndrăsnit să pun pe Eminescu alăturea de cei mari poeţi străini; dacă nu mă 'nşel chiar şi... înălţarea la rangul de geniu, tot mie mi-se datoreşte... Pe atunci nici un scriitor romîn nu îndrăsnea să se compare cu cei apuseni; şi mici de alţii nu era comparat..."

Sublinierile sunt ale autorului. Articolul e publicat în prima pagină a „Adevărului Literar" No. 511, din 21 Sept. 1930.

SALA TRIANON: Reprezentaţiile fraţilor Fratellini.

UNU literatură şi desen :-: apare lunar :-: director saşa pană :-: g-ral angelescu 163, bucureşti 2

TIPOGRAFIA »STEAUA ARTEI« B-DUL MARIA, 2